

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานอนามัยโรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณานำมาเปรียบเทียบความคิดเห็นของการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานอนามัยโรงเรียน ตามความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียน และครูอนามัยโรงเรียน โดยกำหนดแนวทางในการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนและครูอนามัยโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 104 โรงเรียน เขตการศึกษา 1 คือ จังหวัดนครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดแบ่งโรงเรียนตามจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรทั้ง 5 จังหวัด คือ จังหวัดนครปฐม จำนวน 29 โรงเรียน จังหวัดนนทบุรี จำนวน 19 โรงเรียน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 23 โรงเรียน จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 22 โรงเรียน และจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 11 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 104 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ จังหวัดนครปฐม จำนวน 23 โรงเรียน จังหวัดนนทบุรี จำนวน 16 โรงเรียน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 19 โรงเรียน จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 18 โรงเรียน และจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 9 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 85 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 โรงเรียนที่ได้จากการสุ่มขั้นที่ 2 นำมากำหนดกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารงาน
 อนามัยโรงเรียน ๆ ละ 2 คน ครูอนามัยโรงเรียน ๆ ละ 2 คน รวมกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน ๆ ละ
 จำนวน 4 คน และคิดเป็นจำนวนทั้งสิ้น 340 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1-3.2

ตารางที่ 3.1 จำนวนโรงเรียนที่สุ่มเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างแยกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนโรงเรียน		ร้อยละ
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
นครปฐม	29	23	27.06
นนทบุรี	19	16	18.82
ปทุมธานี	23	19	22.35
สมุทรปราการ	22	18	21.18
สมุทรสาคร	11	9	10.59
รวม	104	85	100

ตารางที่ 3.2 จำนวนตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม แยกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถาม		รวม
		ผู้บริหารงาน อนามัยโรงเรียน	ครู อนามัยโรงเรียน	
		นครปฐม	23	
นนทบุรี	16	32	32	64
ปทุมธานี	19	38	38	76
สมุทรปราการ	18	36	36	72
สมุทรสาคร	9	18	18	36
รวม	85	170	170	340

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามขอบข่ายของงานอนามัย 3 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือขึ้น โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านการจัดตั้งแวดล้อมในโรงเรียน การบริการสุขภาพในโรงเรียน และการให้สุขศึกษาในโรงเรียน

ตอนที่ 3 เป็นแบบคำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานอนามัยโรงเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้คือ

1. ศึกษาและสังเคราะห์ในขั้นต้นถึงสภาพและปัญหาการบริหารงานอนามัยโรงเรียน เพื่อกำหนดตัวแปร (Variables) และข้อรายการ (Items) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

- 1) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงาน
- 2) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
- 3) แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการบริหารงานอนามัยโรงเรียน
- 4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อกำหนดขอบเขตของข้อคำถามจากตัวแปรที่ศึกษาและกำหนดรูปแบบของคำถาม โดยมีอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เป็นผู้ให้คำปรึกษา

2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาและมาสังเคราะห์ประมวลความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้เลือกเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย และให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม หรือตัดทอนรายการปรับปรุงประกอบที่มีความเหมาะสมใกล้เคียงกันนำมารวมกัน พิจารณาตัวบ่งชี้ให้ครอบคลุมทั้งกระบวนการบริหารในเรื่องของการวางแผน การจัดองค์การ การบริหารงานบุคคล การอำนวยการ และการควบคุมการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านการจัดตั้งแวดล้อมในโรงเรียน การบริการสุขภาพในโรงเรียน และการให้สุขศึกษาในโรงเรียน

3. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามและกรอบแนวคิดการบริหารงานอนามัยโรงเรียนที่พัฒนาแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และ

อาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมวิทยานิพนธ์เป็นผู้ให้คำปรึกษา พิจารณาปรับปรุงแก้ไขความเที่ยงตรงของเนื้อหาให้เหมาะสมมากที่สุด ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย

- 1) รศ.ดร.ประยูร ศรีประสาธน์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- 2) ดร.จำลอง นักพ่อน ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรม
กระทรวงศึกษาธิการ
- 3) ดร.สมศักดิ์ คลประสิทธิ์ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม7 กระทรวงศึกษาธิการ
- 4) นางระวีวรรณ โพธิ์วัง อาจารย์ 3 ระดับ 9
สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา
- 5) รศ.ทัศนีย์ สุขเมธี ข้าราชการบำนาญ

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียน ครูอนามัย จำนวน 30 คน

5. ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่ไปทดลองใช้ โดยใช้วิธีของครอนบัท มีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \sum \frac{S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α = ค่าความเชื่อมั่น

k = จำนวนข้อ

S_i^2 = ค่าความแปรปรวนรายข้อ

S^2 = ค่าความแปรปรวน

และได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ .9629 และแยกเป็นรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน .8987 ด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียน .9653 และด้านการให้สุขศึกษาในโรงเรียน .9649

6. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

7. ลักษณะเครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ

สภาพปัญหาและการบริหารงานอนามัยโรงเรียน โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานอนามัยโรงเรียน

ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จำนวน 19 ข้อ

ด้านที่ 2 การบริการสุขภาพในโรงเรียน จำนวน 18 ข้อ ด้านที่ 3 การให้สุขศึกษาในโรงเรียน จำนวน 16 ข้อ รวม 53 ข้อ โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 1	หมายถึงสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียน ตรงกับความเป็นจริงอยู่ในระดับที่ดำเนินการได้ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 40
ระดับ 2	หมายถึงสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียน ตรงกับความเป็นจริงอยู่ในระดับที่ดำเนินการได้ในระดับร้อยละ 40-59
ระดับ 3	หมายถึงสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียน ตรงกับความเป็นจริงอยู่ในระดับที่ดำเนินการได้ในระดับร้อยละ 60-74
ระดับ 4	หมายถึงสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียน ตรงกับความเป็นจริงอยู่ในระดับที่ดำเนินการได้ในระดับร้อยละ 75-89
ระดับ 5	หมายถึงสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียน ตรงกับความเป็นจริงอยู่ในระดับที่ดำเนินการได้ไม่ต่ำกว่าในระดับร้อยละ 90

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความร่วมมือจากสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด พร้อมออกหนังสือโดยผู้วิจัยถึงกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะติดแสตมป์พร้อมเจ้าหน้าที่ผู้วิจัย และมีเลขรหัสประจำซองเพื่อตรวจสอบ
2. ติดตามแบบสอบถาม แบบสอบถามฉบับใดที่ผู้ตอบไม่ตอบกลับมาถึงผู้วิจัยภายใน 15 วัน นับจากวันที่ส่งไป ผู้วิจัยจะติดต่อไปยังกลุ่มตัวอย่างนั้นทางโทรศัพท์หรือด้วยตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ส่งกลับคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ และ นำแบบสอบถามดังกล่าวมาจัดระเบียบข้อมูล โดยแยกเป็นกลุ่ม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารงานอนามัย โรงเรียน กลุ่มครูอนามัยโรงเรียน ลงรหัสและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package For the Social Sciences) ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ และแสดงจำนวนร้อยละ

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ระดับผลสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียน 3 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนและครูอนามัยโรงเรียน ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายชื่อในแต่ละด้านตามขอบข่ายงานอนามัยตามเกณฑ์ของเบสต์ (Best, 1970: 190) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ช่วงคะแนน	ความหมาย
1.00 – 1.49	ระดับของสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	ระดับของสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย
2.50 – 3.49	ระดับของสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง
3.50 – 4.49	ระดับของสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียน อยู่ในระดับมาก
4.50 – 5.00	ระดับของสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารงานโรงเรียน และครูอนามัยโรงเรียน โดยทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าสถิติที (t-test) ที่ระดับความเลียงทางสถิติที่ 0.05

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคการบริหารงานอนามัยโรงเรียนที่ควรได้รับการแก้ไข โดยหาค่าความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยมีสูตร ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ ΣX คือ ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยมีสูตร ดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{\Sigma(X - \bar{X})^2}{(n - 1)}}$$

เมื่อ X คือ ข้อมูลแต่ละจำนวน

\bar{X} คือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

n คือ จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

3. การเปรียบเทียบค่าสถิติ (t-test) โดยมีสูตร ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ \bar{X}_1, \bar{X}_2 คือ ค่าเฉลี่ยของตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 คือ ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 คือ จำนวนตัวอย่างของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ